

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>КОРСІКОВА К.Г.</i> РОБОЧИЙ ЗОШИТ З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	179
<i>КОСЕНЧУК Ю.Г.</i> ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ В ФІНЛЯНДСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОСТУПУ НУШ	181
<i>КОСТЬ Е.Ю., ГОРВАТ М.В.</i> ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БУЛІНГУ СЕРЕД ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	184
<i>КУЗЬМА Д.В., ГОРВАТ М.В.</i> АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ	187
<i>КУЗЬМА О. І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В.</i> СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	189
<i>КУРИЛО Л. Ф.</i> СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ФОРМИ АДАПТАЦІЙНИХ РОЗЛАДІВ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	191
<i>ЛЕДНЕЙ В.Е., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	195
<i>ЛЕНДЕЛ В.В.</i> СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ФІЛОСОФСЬКИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	197
<i>ЛЕНДЕЛ К.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.</i> ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ У СУЧАСНИХ ПІДХОДАХ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	200
<i>ЛЕХМАН О.Ю., ХОМА О.М.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВИХ УМІНЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	202
<i>ЛІБА О.М.</i> МЕТОДИЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ	205
<i>МАЙБОРОДА І.Е.</i> ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	207
<i>МАКАРЕВИЧ О.В., МАЙБОРОДА І.Е.</i> ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНО- ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА.....	209
<i>МАЛЬКО М.В., МОЧАН Т.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВИТИ.....	211
<i>МАМОНОВА Г.В.</i> НАУКА В КОМІКСАХ: ДОСВІД ТОКІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ	214
<i>МАРКОВИЧ В.О.</i> ПЕДАГОГІЧНА ЗАНЕДБАНІСТЬ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ ШКОЛИ.....	215
<i>МАРКОВИЧ Т.М., ЧОВРІЙ С.Ю.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕ- СІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ В ЗАКАРПАТТІ (1919–1944).....	217

3. Грицай Н. Б. Методична культура як важливий компонент системи методичної підготовки майбутнього вчителя біології / Н. Б. Грицай // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2012. – № 7 (25).

МАЙБОРОДА І.Е.

Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

У контексті сучасних політико-економічних реалій для сучасного педагогічного вищого навчального закладу одним з першочергових завдань має стати світоглядне виховання майбутніх педагогів. Спрямованість світогляду, його орієнтація на майбутню професійну діяльність, його глибина та стійкість забезпечать якість професійного й особистісного зростання молоді.

Основною рушійною силою відродження і створення якісно нової національної культури є освіта. Ключова роль у системі освіти належить учителю. Саме через діяльність педагога реалізується державна політика, спрямована на зміцнення інтелектуального і духовного потенціалу нації, розвиток вітчизняної науки і техніки, збереження і примноження культурної спадщини, формуванні світогляду людини майбутнього. Важливим складником підготовки майбутнього вчителя початкової школи є формування світоглядної культури як складової їх професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень засвідчує, що проблема формування світоглядної культури вчителя порушувалась у наукових дослідженнях. Вагомий внесок у розробку виховання світоглядних знань особистості в останні роки зробили О.Н. Дем'янчук, А.Я. Зись, І.А. Зязюн, Л. Масол, О.П. Рудницька та ін. Сучасні дослідники вказують, що найбільш важливою умовою безпеки суспільства є наявність і збереження системи культурних та духовних цінностей, що складають ціннісний смисл людського буття. Саме педагог забезпечує у суспільстві відтворення та трансляцію духовних цінностей, здійснює духовний зв'язок поколінь і духовного досвіду людства. У руках педагогів майбутнє всієї планети – формування нової людини з аксіологічно зорієнтованим гуманістичним мисленням [2, с. 3].

Як зазначають науковці: «Ефективність навчально-виховної роботи вчителя безпосередньо залежить від світоглядної культури самого вчителя» [1, с. 3]. Діяльність учителя початкових класів має багато напрямів і характеризується багатоаспектністю, адже здійснюється у своєрідному інформаційно-мистецькому середовищі. Саме образотворче мистецтво та музика є таким комплексом засобів художньої виразності, який пробуджує почуття прекрасного, дає свободу фантазії, активізує прояви інтуїції та ініціативи молодших школярів, а педагогічно-мистецька діяльність є необхідною і важливою складовою вияву професійності вчителя початкових класів. У формуванні професійних умінь учителя доцільно використовувати різні види мистецтва у їх взаємодії і взаємозв'язку з метою глибокого й ефективного поєднання інформаційної і творчої функцій навчання. Мистецтво володіє значним арсеналом своїх специфічних засобів, відсутніх у інших формах людської свідомості. Естетичні аспекти в художньому творі, будучи органічно вплетеними в тканину живих, зримих художніх образів, впливають на свідомість людини непомітно, водночас на розум, почуття і волю. Передаючи людям цілісний конкретно-почуттєвий соціальний досвід, мистецтво використовує феномен емоційної пам'яті людини, яка в багато разів сильніша за раціональну. Тільки мистецтво дає змогу заглянути в чужу живу душу, пережити її горе, її радість, мистецтво викликає в нас інтерес, зацікавлення до інших людей і їх духовного життя [3]. Залучення до мистецтва важливе не саме по собі, а в якості передумови для одного з найміцніших впливів на становлення особистості. Індивід повинен виховуватися не тільки як носій певної суми знань, але і як справжній громадянин, представник того чи іншого народу, носій певної культури з властивими йому світоглядом, мораллю, культурою праці та поведінки.

Отже зазначимо, що залучення майбутніх учителів початкових класів до мистецької діяльності відіграє неабияку роль у формуванні їх світоглядної культури. Мистецтву властива висока сенсорність щодо історичних змін; мистецтво фіксує соціокультурні норми, вироблені відповідно до певних суспільних вимог. Під впливом мистецтва формуються світоглядні уявлення майбутнього педагога як фактор пізнання світу та власного самопізнання. Сприймання мистецтва є загальноновизнаним способом виховання і розвитку світоглядних уявлень особистості, а причетність до загальнолюдського досвіду допомагає виробити власні моральні принципи, усвідомити історичний зв'язок із попереднім поколінням, що створює умови формування світоглядної культури майбутніх учителів початкових класів.

Список використаних джерел

1. Дорогань С.О. Формування світоглядної культури майбутнього вчителя засобами української літератури: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 / С. О. Дорогань. – К., 2005. – 22 с.
2. Долженко В.О. Виховання духовних цінностей у студентської молоді в полікультурному просторі : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / В. О. Долженко. – Луганськ, 2006. – 23 с.
3. Рудницька О.П Світоглядна функція мистецтва/ О.П. Рудницька // Мистецтво і освіта. – 2001. – №3.

»

МАКАРЕВИЧ О.В.,

МАЙБОРОДА І.Е.

Мукачівський державний університет, Україна

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНО- ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

На сьогодні в Україні відзначається зростання національної свідомості суспільства, підвищений інтерес до культурної спадщини, усвідомлення необхідності збереження традиційного народного мистецтва як культурного генофонду нації. Повага до рідної мови, традицій, регіональних художніх ремесел формують любов до рідного краю, своєї малої Батьківщини.

Сучасна педагогіка скерована на вивчення народного мистецтва, в тому числі й декоративно-ужиткового яке є чудовим засобом залучення підростаючого покоління до вивчення історії, побуту, звичаїв і традицій нашого народу. У працях таких науковців як Є. Антонович, В. Шпільчак, Л. Маслій, В.Тименко, Л. Масол, О. Ковальов та інших приділяється важливе значення практичному впровадженню різних видів народного декоративного мистецтва в освітню галузь. І в першу чергу це стосується початкової школи.

Майже в кожній людині з перших років життя відбуваються приємні зустрічі з мистецтвом. З дитинства у своїй пам'яті людина зберігає не лише знайомі краєвиди, а й обличчя багатьох людей, образи предметів, що оточували її в рідній оселі. У кожній хаті – своя краса, у кожній особистості – свої улюблені речі. Це сорочка,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>